

ב.ש.

פרוטוקול מס' 29

מישיבת ועדת הכספים, שהתקיימה
ביום ג', ב' באדר תשי"ג (17.2.53)
בשעה 08.30

נוכחים:

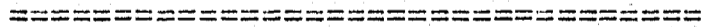
- י. גורי - היו"ר
- ק. לוז
- י. בדר
- י. פורדר
- א. ציזלינג
- ש. דיין
- ח. אריאב
- א.ס. גניחובסקי
- ז. סוזאין
- א. הרצפלד
- ז. שפר

מר זמנים:

- מר שרת ++ - שר החוץ
- מר איתן - משרד החוץ
- מר זבגי - משרד האוצר
- מר ארנון - משרד האוצר
- מר בן-דוד - משרד האוצר
- מר בזק - מזכיר

סדר-היום:

- (1) הצעות ושאלות
- (2) תקציב נוסף להכנסה והוצאה לשנת 1952/53
- (3) סקירת שר החוץ

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

ב.ש.

א. הצעות ושאלות:

א. ציזלינג:

אני חוזר על הצעתי לדון מיד בחוק מלווה-חובה ומס-רכוש, כי מבחינת צרכי ההכנסה הוא דחוף יותר מכל יתר המעיינים העומדים על סדר היום של הוועדה.

הצו"ר י. גורי:

סיכמנו אתמול בוועדת המשנה, שנקיים מחר, ביום א', ביום ב', ואם יהיה צורך - גם ביום ג' את ישיבות ועדות המשנה, כדי לסיים את הדיון בחוק ולהניחו על שולחן הכנסת בסוף השבוע הבא, כדי שבשבוע שלאחריו תוכל הכנסת לערוך את הקריאה והשלישית.

הצעת חבר הכנסת א. ציזלינג - לא בתקבלה

י. בדר:

אני מתנגד לישיבות ועדות בתל-אביב בימי ישיבות הכנסת, גם מבחינה מעשית מציע, לכן, לקיים את הישיבות של ועדת המשנה בירושלים, ואם היא תתקיים ואביא את השאלה לוועדת הכנסת.

הצו"ר י. גורי:

נקיים עוד דיון בשאלה זו, אך אני מבקש לא למנוע בעדי מלקרוא לישימת ועדת המשנה בשבוע הבא בתל-אביב.

י. בדר:

אני מבקש לקבל אינפורמציה על סדר הדיונים בתקציב המדינה. כן אני מבקש לדון עוד לפני הדיון בתקציב במשכורת נשיא המדינה ומשכורת השרים, שהן נמוכות מדי, וכן בכל שיטת שכר עובדי המדינה.

הצו"ר י. גורי:

נאמר לי לאחרונה, שהתקציב יוגש לכנסת לא יאוחר מסוף פברואר. ביחס לסדרי הדיון בו, נתגבשה בוועדת הכנסת הדעה, שהוא יחולק לשני חלקים: ראשית - יובא לקריאה ראשונה תקציב ההכנסה בלבד והוא יאושר בקריאה שניה ושלישית לא יאוחר מ-31 במרץ, ויחד עם זאת תנתן לממשלה אפשרות להוציא עד סוף יוני חלק מתקציב ההוצאה. עד סוף יוני יאושר תקציב ההוצאה, וזאת - על-ידי קיום דיון ואישור נפרד בכל אחד מ-4 חטיבות של תקציב ההוצאה, כפי שמוצע לחלקו. אם תתקבל ההצעה - תנתן הפעם אפשרות לוועדה ולכנסת לקיים דיון יסודי ותקין בתקציב.

ביחס להצעה לדון במשכורת נשיא המדינה, השרים ועובדי המדינה - אפשר לעשות זאת במידה שהזמן ירשה, אבל אין להפריד בין עובדי המדינה, השרים והנשיא, כי כולם הם בכחינת עובדי המדינה, ואם לא מבחינה משפטית, הרי מבחינה חברתית וצבירתית.

א. הרצפלד:

האם אי-אפשר לקבל מן האוצר אישור, באישור ועדת הכספים, לסכום מסויים כדי שאפשר יהיה להתחיל בניצוח ההתיישבות החדשה, כי הדבר קשור בעונה מסוימת, והדבר צריך להיעשות עוד לפני אישור התקציב הרגיל ותקציב הפיתוח?

ועדת הכספים
17.2.53

ב.ש.

מר זנגי:

לדעת שר האוצר לבקש בשבוע הבא מוועדת הכספים רשות להתחייבות בקשר להתייבות

החדשה וההעברה מן העיר לכפר.

ב' תקציב נוסף להכנסה ולהוצאה לשנת 1952/53:

היו"ר י. גורי:

(מקריא: אומדן ההכנסות הנוספות של דואר, טלגרף, טלפון ורדיו, ואומדן

ההוצאות של סעיף זה).

מר ציזלינג:

ברצוני להקדים בכמה שאלות כלליות: ברצוני לדעת על יסוד מה הפרשי אמצא התוספת לשכר הם גדולים מאוד במשרד הראשי ובנמל, טמוצעים ברשות הפיתוח, קטנים מאוד אצל המפקח על התעבורה ומשרד הרישוי, ומתמיהים בשדה התעופה. מה היה הכסיס לקביעת גובה השירותים שבהכנסות - האם על יסוד קלקולציה, או באופן שרירותי?

כן ברצוני לשאול על עליית הוצאות חד-פעמיות לדברים שאי-היוותם צפויים הוא מוזר, כגון החזקת הבית | שכר-דירה וכו'. כן איני מבין כיצד אפשר להכניס לתקציב הסוגש כמעט בסוף השנה סכומים גדולים ל"שונות" ללא פירוט.

י. בדר:

להכנסה משוערת של 3,400,000 ל"י מבולי-דאר בתקציב השנתי, מביאים לנו עתה הכנסה נוספת של 250 אלף ל"י, והייתי רוצה, לכן, לדעת מה ההכנסה מבולים עד סוף דצמבר, כדי לדעת את ממשיות התוספת הזאת. הוא הדין בדמי שכירות לתאי-דאר וחבילות דואר.

לסעיף "עמילות" שהיה 305 אלף ל"י, מוסיפים עתה 5000 לירות, כלומר תוספת של 2%, והייתי רוצה לדעת, אם זוהי פיקציה או הוכחה של שעורים כה טרייקים.

להכנסה מטלגרפות אין כאן כל תוספת, והייתי רוצה לדעת מהי ההכנסה עד דצמבר.

כן הייתי רוצה לדעת מהו חלקו של הגדלת המסחר בתוספת הכנסות אלה ומה חלקה של אמצא העלאת מחירים בשירותים אלה.

ברין וחשבון שקיבלנו משר האוצר לוף דצמבר היו הוצאות הדואר 4,916,000 ל"י, ועתה מציעים לנו להוסיף לתקציב המקורי של הוצאות הדואר באופן שהתקציב הכולל של הוצאות הדואר יהיה 9,303,000 לירות. פירוש הדבר, שהדואר מתכוון להוציא מה-1 לאפריל עד 31 במרס סכום 888 אלף של קרוב ל-5 מליון לירות, כלומר אותו סכום שהוא הוציא במשך 9 חדשים.

מר זנגי:

ברצוני להעיר לשאלה האחרונה: נאמר כבר שהדו"ח לסוף דצמבר אינו כולל את ההכנסות וההוצאות של הדואר לסוף דצמבר, אלא רק לסוף אוקטובר. לדו"ח זה יש, לכן, להוסיף את הוצאות נובמבר שהיו 735,000 ל"י, כלומר במשך 8 חדשים הוציאו 5,651,000 ל"י. ביחס לנמל כלל הדו"ח מספרים עד לנובמבר, וברכבת - עד אוקטובר. ההכנסה ורררה נדונתהר הינה 165,000 ל"י.

ב.ש.

א.ס. בני חובסקי:

ברצוני להזכיר, שזה 3 שנים שמבטיחים לנו על טלפונים לכל יורש, אך בנין המרכזיה בתל-אביב נבנה כבר שנתיים-וחצי ואין גומרים אותו. אין ספק שעשרת-אלפים טלפונים חדשים איכולים לתת הכנסה גדולה למדינה ולמנוע סבל רב לאזרחים.

ברצוני לשאול, כמה מתבטא הגדלת ההכנסה מחבילות דואר. כן אני מבקש פירוט בהכנסה לטלפונים לפי הגדלת ההכנסה מהעלאות המחיר ולפי טלפונים חדשים.

א.צ. זלינג:

עמתי השמן, שהתבססת הממוצעת לכל עובד בקשרד התחבורה היא 400 לירות לאיש. אני שומע ממך זגגי, שמספר זה מתאים לתוספת היוקר הממוצעת במשך השנה.

כיצד אפשרי הדבר, שב"נסיעות בארץ" היתה הגלילה, מ-16 אלף לירות, של-34 אלף לירות, בהחזקת מכוניות - ל-54 אלף לירות של-100 אלף לירות, בהחזקת הבית - הכפלה, בעתונים וספרים מקצועיים - אחוז כה גדול של הגדלה, בו בזמן שלדברים שבאמת התייקרו, כמו בגזי עבודה, אין כל תוספת? כיצד זה אפשרי, של-6000 לירות לציווד משרדי יש תוספת של 9000 לירות, ולריהוט - תוספת של 25 אלף לירות על 20 אלף לירות?

מר זגגי:

על חברי הוועדה לזכור, שתקציב משרד התחבורה הוגש בשתי נוסחאות - אחת שהוגשה על-ידי משרד התחבורה והשניה - על-ידי שר האוצר, וסוכם בוועדת הכספים, שהתקציב ייערך לפי המספר הקטן ביותר בכל סעיף, ואת השאר יעבירו לירזרבה לחלוקה לפי הצורך. מכאן התוספות האלו.

י. בדר:

אני נוכח שמספר העובדים בדואר לא נשתנה, ונשאר עומד על 4904 עובדים. ברצוני לשאול, מדוע לא משתקף כאן פיטור 1500 העובדים במשרדי הממשלה.

ברצוני לקבל הסבר על תוספת של 230% ב"נסיעה לארץ", 200% בהחזקת מכוניות, 50% בצרכי כתיבה ובאש"ל, 100% בהחזקת הבית ותיוונים. דוקא בסעיף "פעולות" אין כל תוספת.

שמעתי על פרינציפ של תוספת יוקר ממוצעת לעובד בסכום של 400 לירות, אך ברצוני לשאול, מדוע קיימים ההפרשים הגדולים כדלקמן: במשרד המפקח על התעבורה - התוספת היא של 300 לירות לעובד, במשרד הרישוי - 440 לירות; במסנות - 608 לירות; בנמל חיפה - 935 לירות; בנמל יפו - 950 לירות; במגדלי אור - 400 לירות; בשדה התעופה בלוד - 350 לירות; בשדה התעופה בחיפה, תל אביב ואילת - 235 לירות; ברכבות - 280 לירות; ברשות הפיתוח - 580 לירות.

מר דרור:

כיצד נקבעת תוספת למשכורת? - המטרה היא שהתוספת יחד עם התקציב המקורי יספיקו לכל השנה. לקחנו את ההוצאה עד היום, חישבנו את התוספת והפחתנו אותה מן התקציב. ההבדלים שצויינו בתוספות לשכר הם ראשית בגלל המצבה של העובדים שלא התאימה לתקן, ושנית - בגלל תנודות במספרי העובדים.

מר זרנוב: במסדר הדומי לא היה כל מספר הקובדיים, וזה נתן לנו אפשרות להוסיף שם תוספת קטנה יותר, מאשר יש צורך. מנכ"ל הייתה חתן מלא, אולם היתה אפשרות בת זמיה להוסיף קובדיים.

א. איזלינג: בתקציב נמל הייתה רשומים 395 קובדיים, והסמוצע הוא 380 ל"י, בעוד שבדו"ח ובטלגרף, יש 490 קובדיים, והסמוצע הגיע ל-400 ל"י. מאין באים ההבדלים האלה?

מר זרנוב: אצל המסדרי הקובדיים, אני אמסור בידיהם המאה לחברי הוועדה את המס ריש הסדריקים של הקובדיים ושל הסמוצע המסכית, וכן את המסבר על המסרשים.

מר זרנוב: נשאלו כיון שאלות ביחס לפרטים על החזקת מכוניות, נסיעות בארץ, החזקת הבית וכו'. חלק מהחשובה נתן יתר על זגגי ביחס להערכות שנעשו.

מר זנגלי: האמרת, כוונתי היתה לתקציב התיחוח.

מר זרנוב: האם נכון להתקציב הרגיל היור הנסיעות מיליון ל"י, והתקציב הנוסף 5 מיליון ל"י?

מר זרנוב: שני המסדריים אינם נכונים, ואינני יודע מאין לקחתו.

מר זרנוב: ברצוני להביא לידיעת חברי הוועדה, כי המכוניות בהן מסתמך הדו"ח, הן למטה מהמסדר הרגיל וסכומיהם גדולים של כסף הוצאו לתיקונן.

לשאלה, מדוע אין תוספת בטעיף "פעולות", עלי לומר כי היות והיה צורך בהובלת דואר, יכולנו להעביר את הסכום לפעולות אחרות. עלי לציין כי אי אפשר לחלק את הפרטים הגדולים, כי הובלת דואר, למשל, היא פרט אחד ואין לחלקו.

נשאלתי, כיצד הושבה התוספת להכנסות. היא הושבה קודם כל ע"י המפעלים עצמם, בהתאם להכנסה עד כה ובתאם להכנסה המסכית בהדשים האחרונים. אנו נמצאים לכו את המס ריש הסדריקים.

לגבי הכנסות הדואר, לקחנו בחשבון סכום יותר קטן ב-100 אלף ל"י מזה הדואר הישן, ויש לנו עוד אפשרות של הכנסה בסך זה.

היו"ר י. גורבי: אנו הוזהרים לטעיף ההכנסות. הוצעה היא להגדיל את הכנסות ממקלי ההחבורה ב-1,695,000 ל"י, לפי הפרטים בעמוד 9.

י. בדר: אני מציע להוסיף על הסכום הזה 500,000 ל"י.

לאחר הצבעה נדחתה האסתר של ר"ר בדר
התקבלה הצעה להגדיל את סעיף ההכנסות ב-1,695,000 ל"י.

ר.ט.

חיו"ר י. גורי:

(קורה את טעיף התקציב הנוסף בנמל חיפה).

א. איזלינג:

בענין המסכרות, אני חמה על כך שאין כלל
התיקרות על בגדי עבודה.

מה סיבת הדיסטרוורציה בין המסדרים הבאים:

נסיקות בארץ - תקציב רגיל - 1,000 ל"י; תקציב נוסף - 2,000 ל"י.
באותו זמן לא גדל האש"ל כלל. משום מה הוכפל המספר בטעיף החזקה מכוניות,
"מירה וניו ובה"ק? גם בטעיף הטלפונים גדל המספר מ-2,500 ל-5,000.
לקומת זאת בטעיף החשמל, אני מאיין לטובה שאין התיקרות כזו.

ישנה עוד שאלה שאני מחטיב אותה מאד והיא שימשה
גם להירוד גורי: היסוני סמינות בתו"ל. י"נן האשמות כלפי חברת "והם
בקשר לתוצרת מחומיה גדוליה בתו"ל, ואני רוצה לדעת מהי הסיבה להכפלת
המכונה.

על שום מה לא היתה בתקציב הרגיל התיבות למירה?

חיו"ר י. גורי:

בכך נסיים חיו"ר את הדיון בטעיף זה, ונעבור
לסעיף ג' במסדר-היום - סקירת שר החוץ על

תקציב סדרו.

ג. סקירת שר החוץ על תקציב סדרו
=====

חיו"ר י. גורי:

אני מקדם בברכה את שר החוץ ועוזריו, שזו
לנו הפעם הראשונה שאנו משתפים בדיון בנו, וזו,
במסגרת זו של ועדת הכספים. אני מבקש את שר החוץ לתת לנו סקירה על
תקציב סדר החוץ.

שר החוץ פ. שרה:

אני רוצה לנסות לגולל לפני חברי הוועדה את
הרקע עליו יבוסס תקציב סדר החוץ, ואני מדבר
יותר ב"מחשבת עניינים מאשר בשפת המספרים. אולם אין זאת אומרת שאינני
מוכן להיכנס לדיון על מספרים. חברי היושבים כאן אתי, והבקיאים מסני
בשטח זה, ישמחו לקנות לשתלות חברי הוועדה, אולם הגישה העיקרית הייתה
להיות גישה מדינית ותפקודית.

ישנה דיסטרוורציה בנלמת מאד, ומכבידה לא במעט,
היך מסדי המדינה - את בשטח ואט באובלוסיה - ובין שירות החוץ שלה.
דבר זה אינו חרי התנשאות, התרברבות, השתעשעות בגינוני מלכות של המדינה,
אלא תוצאה ישירה של חווי המדינה ושל ענייני היסוד שלה.

אנו מדינה קטנה; אולם רשת עניינינו היא מלוא
עולם, וזה - משלוש סיבות:

א) אנו מדינה שקודנה עומדת על נפשה במערכה
מדינית, בינלאומית, יום יום ושעה שעה, ואיננו יכולים לזלזל בשום קשר
שאנו יכולים ליצור לקצמנו, ואיננו רשאים להחמיץ שום הזדמנות להזק
קשר ולהעמיקו, או ליצור קשר חדש במקום הישן; דבר זה יימשך כל עוד
צריכה המדינה להילחם על מעמדה הבינלאומי, להדוף התקפות הנערכות עליה
ע"י "מניה הבלתי אמצעיים וגם ע"י כוחות עולמיים גדולים ולבצר
מעמדה לחלוטין, לכרות שלום עם שכנותיה ולעבור למצב יותר סטטי מזה בו
היא נמצאת היום.

ב) אנו מדינה הנחונה בתהליך נמרץ ומתיר של בנין והתפתחות. אינני מדבר על שבקירת לעצמן ועל האפקטן על המסדיה והמבנה של בירות החוץ. העובדה שאנו נוונים בתהליך בנין ומיתוח יוגרה זיקה מרחיקה לכת, שאם למקורות העזרה הבינלאומית ולמקורות המספקה; מקורות עזרה במזון, במדע ובאספקה. הרשת הזו אף היא אין לה הגבלות; היא מוכרחה להיות מכוונת לכל כדור הארץ, להדור לכל אפשרות של הפתיחות, של שאקן, של עזרה ותמיכה.

ג) עובדת היותנו מדינה של העם היהודי; עובדת היותנו מדינה לא רק של אזרחיה; זוהי מדינת העם היהודי. כלומר, זוהי מדינה שאם אנו נזמין הובקעת כבוד העם היהודי, אבל נתבקעת במשך כל הזמן לתרום למעמד העם היהודי בעולם, להוריה את קרנו, להתנהותו בדברים רבים, להתחיל עליו כמה שמתחולל ונותר בארץ; ואנו רואים בכל ארץ, בה קיים עבור יהודי, שנציגינו יהיו לא רק נציגי ממשלת ישראל, אלא גם שליחינו אל האזור היהודי אשר שם.

ישנן ארצות בהן הנציגות היהודית היא חשובה יותר מהשליחות הבינלאומית, וההיפך. שונה הוא המצב באנגליה, בפרח"ב, בדרום-אפריקה, בארצות, בהולנד או בגליה.

אנו נוכחנו לדעת, כי הסתפקות במועט גשייה זה מהנפקת בנו. אינני מתכוון לגדלה של כל אירות, למספר התנאים שטנו שולחים אליה, למקומה, למטרדיה וכו'. אני מתכוון עתה למספר הצירויים. במידה שניסינו מבחינה זו להסתפק במועט, זאת לוותר על בירות ידועות ולא להקים בהן צירויים, זה התנאים בנו. נוכחנו לדעת שאיננו יכולים שלא להיזקק להבנתה ועזרתה של כל מדינה. נוכחנו לדעת כי במשטר זה של חינו, חוסר קשר קבוע ומתמיד עם העם בעוכרינו. יותר על כן, העובדה שאין לנו קשר קבוע ומתמיד עם חינו בירה, מתקבלת ע"י יוזמה בירה כביטוי לחוסר החשבה, לפעמים גם לזלזול; ואז, כשבאים לאיזו בירה לשם דבר מיוחד, שולחים שליח מיוחד, או מונים במניה ישירה, צריכים להתגבר על מעצורים קשים מאד, שזה כרי התקלמותנו מהשיבות הקשר המתמיד עם אותה בירה.

ברצוני לתת כמה דוגמאות: בתחילה קורינו שנוכל למסרות את כל השטח הרחב של המדינות הסקנדינביות באירות אחת בלבד - בשטוחהולם, לשבדיה, לנורבגיה, דנמרק, איסלנד ופינלנד. חשבנו שהציר ישב בשטוחהולם ומזמן לזמן יביר במקומות אחרים. נוכחנו לדעת כי הוא גילה אפשרויות מסחריות חשובות, כספיות, אפשרויות עזרה, לא רק של מוסדות יהודיים, המתבטאת בדברים ממשליים מאד, במאות אלפי דולרים. הוא גילה אפשרויות האלה בשבדיה. בדיוק אותן האפשרויות, ואולי גם יותר, קיימות בשאר הארצות הסקנדינביות, אולם הן אינן מתגלות ואינן מנוצלות אך ורק מנוכר שיפול מתמיד. יותר על כן, נוכחנו לדעת כי בין הארצות האלה קיימת אמנה ברירה, אולם לא אלפי העניינים החיצוניים. ואז מתברר לנו, כי העובדה שיש לנו ציר בשבדיה, נותנת אותהיה בבוא מועד, בשעת פורענות. ליוסח זה, העובדה שאין ציר קבוע בשאר הארצות, יוגרת קשיים המוריים מאד. אנו נוכחנו לדעת שאם איננו רוצים להזניח אפשרויות חשובות ולהסתכן בערעור עמדות, מוכרחים להקים משרד קבע.

אביה דוגמה נוספת, בה הילמה לפתיחת אירות לא באה מאתנו, אלא מן הצד השני. חשבנו שנוכל להסתפק לגבי ארצות השפלה הולנד, בלגיה ולוקסמבורג, בביר אחד, וקבענו את מקום מושבו בבריסל. קבענו משרד אירות בהאג, עם מזכיר ראשון, וקונסול כבוד בלוקסמבורג. בעבור זמן מה החל לחץ בלתי מוסק ונמרץ מאד עלינו מאד הולנד, לבטל את השותפות הזאת. היהמיט עם הולנד התפתחו באופן מאד מניה את הדעת, והודוח למקולת הציר שלנו קבלנו אשראי מסחרי חשוב, קבלנו דהייח השלומית, ובדרך כלל נוצר יחס של הבנה עמוקה וידידות מאד ממשלח הולנד לתניינינו בזירה הבינלאומית.

ממשלת הולנד טענה כי מגיעה לה נציגות נפרדת ולא בשיתוף עם בלגיה. שנית, הם טענו כי נציגות משותפת זו הינה להם לרוועץ ביחסיהם הבינלאומיים עם ארצות אחרות; זה משמש תנאים גם למדינות אחרות, והנה לא מוכנים לאשר שיגה מזו. התבררנו אז את הציר להאג לישיבת קבע ולבלגיה קבענו ציר חדש. אמנם בשתי ארצות אלה אין המוריים היהודיים גדולים, אבל הם בעלי איכות ומאד מאד מקפידים וחרדים לשמירת קשר ישיר עם מדינת ישראל ולעובדה שדגל ישראל יתנוסס המדינה בה הם נמצאים. הם אינם מוכנים לוותר על זה.

אנו עומדים עדיין בתהליך הקמת שירות החון שלנו, והוא עדיין לא סמתיים. אני רוצה לציין כמה עמדות שעדיין לא נחשפו, ומוכרחים נהיה להספין.

יש לנו צירות באוסטרליה, בדרום-אפריקה,

אולם אין לנו צירות בקנדה. לדבר זה אין כל הצדקה. דבר זה הוא בעוכרינו. קנדה היא הרץ בעלת אפשרויות כלכליות וטכניות בלתי-מוגבלות, ומבחינה מדינית היא נמצאת כל הזמן בעליה. אין כל ספק שישנן אפשרויות מסחריות ואפשרויות אשראי ממלכתי, שאנו מפסידים אותן מחוסר צירות ים. בקנדה כמאז עבור יהודי חשוב, 180 אלף נפש. ככונן יהוא מחייב דרכון רב, וההתנדבות עם ינה גדולה ביותר. קנדה לא בגשה עד-עתה למפעל של אגרות החוב, והיא ניגשת למפעל זה רק עתה, כתוצאה מביקורי עם. אותם הדברים אינם יכולים להספין בצורה זו, ועלינו לדאוג להקמת צירות בארץ זו.

דוגמה נוספת היא אמריקה הלסטינית. זהו

גוש של 20 מדינות, בדיוק יליש של או"ם, וזהו מסובן גורם חשוב מאוד. זה עולם בפני עצמו: שפה מיוחדת, מושגים מיוחדים וקשרים הדוקים בין מדינה נחת לחברתה בתוך הגוש הזה. התכנית הראשונית היתה להקים בגוש הזה 5 בציגויות: בבואנוס-אירס, ריאו-דה-ז'נרו ומקסיקו-סיטי. הבשטנו בתחילה רק את הצירות בבואנוס-אירס ולאחר כן בריאו, אבל עדיין אין צירות במקסיקו, וברור שאנו מוכרחים להקים עם צירות. איננו יכולים להספין יותר בדרך של שתדלנות; איננו יכולים להזל בדבר זה כלפי העבר, אבל עתה יש צורך בנציג רשמי של המדינה. מחוסר צירות במקסיקו אנו מפסידים סכומים גדולים של כסף, אנו מפסידים אפשרויות מסחריות, ואל לנו להספין בזאת.

יש לנו היום אפשרות להשתמש בכסף ארגוני

הנאסף על-ידי קרנות, רק הודות לפעולת הצירות. אם עכשיו, לאחר יהוטלו הגבלות חמורות מאוד על ייבוא בארגוניה, אישר הנשיא פירסן באופן מיוחד אפשרות של ייבוא תפוזים, הרי גם זה הודות לפעילותה של צירות ישראל בארגוניה. בטוחני שצבר זה ייטיב את מצבו של מאזן החשלושים שלנו. גם החוזה בקשר לקניית בשר בתנאים נוחים יותר מאשר בארצות אחרות הוגשם הודות לצירות.

טענת יהודי ברזיל היתה, כי כל זמן שאין

צירות עם, לא יכול בשום-פניט-ואופן להתחם חוזה מסחרי, וכספים רבים ילכו לסמיון.

אבל יש כאן דברים הרבה יותר רציניים,

ואלה הן הבעיות המדיניות: אנו עדים לתגבורת התעמולה הערבית בעולם, שהיא ב-80% אנטי-ישראלית, ואנו עדים לתגבורת מיוחדת של תעמולה זו בארצות-המדינה הלטינית. זהו גוש שעד עכשיו נחשב לגוש מחוץ מבחינה מדינית-עולמית, והערבים מרגישים יזוהו כר נרחב לפעולה שנית, זהו גוש הנחון לאפשרויות של קבוצות בזירה הבינלאומית; ילישית, זהו גוש שמצויות בו מושבות ערביות בעלות ערך רב. אלה הם בעיקר ערבים מהלבנון, מסוריה וגם מפלשתינה, ובמידה שיש להם זיקה לאומה הערבית, הרי המעט שהם יכולים לעשות הוא, לתמוך עם אצא כתביעות של ערביי ארץ-ישראל. מבחינה אחת יש להם יתרון עלינו, שאחוז גדול מהם התבולל בעמי הארץ, בעוד שהיהודים נשארו זרים.

הצבור היהודי במקסיקו תובע הקמת צירות,

ואנו חייבים לעשות את רצונו. דבר זה יעזור לנו ולהם באותה מידה. עלי עוד לציין, כי בכל הארצות האלה ישנן קבוצות יהודיות קומוניסטיות, המחבלות בכל פעולה צבורית מאוחדת של היהודים, ודבר זה מחייב תגבורת כוח, וגם זריקה של כבוד עצמי ואומץ-לב.

שטח אחר עליו מוכרחים אנו לתת את דעתנו

הוא יבשת אסיה האדירה. אם לא לקחת בחשבון את תורכיה, הרי יש לנו כיום רק צירות אחת בכל אסיה - צירות טוקיו. אנו עומדים רק בתחילתו של מאמץ הסברה מקיף באסיה. ברצוני לציין, כי יבשת זו מסתייגת כלפינו הסתייגות רבה. גורם חשוב הוא העדר מורשת התנ"ך אצלם. דבר זה גורם להם לחשוב שאנו עם פולש, ואינם יודעים שארצנו שייכת לנו, רק יחירי טגולה בארצות אלו יודעים את התנ"ך. אנשים אלה רואים את הערבים כעם שארץ ישראל שייכת לו ולו בלבד. נוסף על כך, הרי מבחינה מדינית יכולים הערבים להיות שותפים הרבה יותר חזקים

דש/שב

במידה שישנה איזון נטייה ליצור גוף אשר יעסוק בתכרונים בין המזרח והמערב, הרי הערבים הם שותף חשוב מאוד, כך שאנו בתוכנים, בשטח זה, בטכנה של החממות ובידוד, ואנו מצויים לעשות הכל כדי לפרוץ את החומה הזאת.

הצירות ביפן ערכה רב מבחינה כלכלית ומסחרית, ואם תכנס יפן לאו"ם בקרוב, הרי תגדל חשיבותה גם מבחינה מדינית. עצם העובדה שהצירות שלנו הוקמה עם לפני שהוקמה שם צירות ערבית, היא כבר לטובתנו. אמנם היפנים משהים עכשיו הקמת צירות בישראל, וזה, כנראה, הודות להתערבות המיידית של הערבים בענין, אבל עצם הקמת הצירות שם היא כבר לטובתנו.

יש לנו עכשיו אפשרות להקים צירות בכורמה, ואנו סבורים שעלינו לעשות זאת. גם שם ישנם מקורות אספקה, יש שוק, אנו מוכרים שם הרבה תבואה, ויכולים למכור אפילו תפוזים, כי זוהי ארץ שאינה מגדלת את הפרי הזה ואוכלת הרבה פירות. יש אפשרויות של עזרה הדדית אחרת, יש אפשרויות ליצור זיקה חזקה מאוד עם הארץ הזאת. זוהי אחת הארצות היחידות באסיה, אשר אם יבוא לשם אחד מישראל, או מארץ אחרת וידבר על ישראל - ישמע עליה טובות.

אם יתברר לנו שישנה אפשרות להקים צירות בהודו - נעשה זאת. היום מופקר שם השדה להסתה ערבית, ותהיה תועלת רבה אם נתחיל אנו בהסתרה נגדית. זוהי ארץ בה אהבים ללמוד, לשמוע ולקלוט, ועלינו לעזור בהבהרת העניינים בה.

עכשיו, עקב ניתוק הקשרים עם ברית-המועצות, יוצא שאנו מקפצים את הקצב מוסקבה, אולם החשש לניתוק קשרים בנסיגה מחייב הגברת עמדות הספר שלנו מסיבב לשטח זה? בפנל לנד, בפינה ובאוסלו.

מלבד כל הפעולה המדינית-יהודית-הטברנית, אנו רואים את כל שירות החוץ שלנו כאחת ממחלקות ההמשלה המכניסות הכנסות לאוצר בטכונים ענקיים. ביקח, למשל, את הצירות במוסקבה, שחשיבותה לגבי מדינת ישראל לא היתה מסחרית-כלכלית, אלא מדינית לגבי ברית-המועצות, ומוסרית לגבי יהדות רוסיה. בשנה שעברה ערכה הצירות הטכום עם המשלה הסובייטית על משלוח תפוזים, וזה הכניס לממשלה כ-750 אלף דולאר. בשנה זו היה הטכום גבוה יותר, ויתכן שהמשלוח יתמיד גם לאחר ניתוק היחסים. אולם הפקעת החומה בשטח זה היתה פרי עבודתה הנאמנה של הצירות.

ביוזמתה של הצירות שלנו בוינה החלו גישושים, והם הביאו לידי כך, שהושג אשראי מסחרי על 5 מליון דולאר. היה לנו טשא ומתן מסחרי עם פינלנד, ובראש המשלחת עמד איש משרד החוץ, וזה הביא לידי מתן אשראי של 9 מליון דולאר. אם כיום הטאון המסחרי בינינו לבין הארצות הסקנדינביות הוא, שכל היבוא שלנו מתכסה על-ידי ייצוא, זהו פרי פעולה מתמדת של הצירות בשטוקהולם. כל הצירות שלנו הן סוכנויות פעילות בהתמדה אהאא בשדה המגביות האיוניות. הן לשער איזה חלק מומנו של כל ציר ושל כל עובדי הצירות מוקדש לעניינים אלה. יש לנו חשבונות עם אנגליה בשטח הולק; אין לשער את סיכמת הזמן שהיועץ-המסחרי, וגם השגריר בעצמו מקדישים כדי למנוע מהמדינה הזאת משרים של הפסקת אספקת הולק.

גם בשטח הרכש רב הלקן של הצירות.

נוסף על הדברים האלה, ישנם 3 דברים חשובים: הענקה, המילווה באמריקה, והשילומים. היוזמה, הגישושים, הטשא-ומתן והביצוע - הכל בעזרת הצירות.

כל זה, כמובן, עולה בכסף רב. אין לנו שום אסביציה להשתוות לרמת המשכורת, לפאר החיצוני ולטמדי הסגל של הארצות האחרות. כאשר אנו נפגשים באו"ם, אני רואה באיזה בתי-מלון משתכנות המשלחות של המדינות הקטנות ביותר, ומשווה זאת עם הנאי השיכון שלנו. ראש משלחתנו, בכל נסיעותיו, הסתכן בבתים פרטיים, וזה לא עלה לו בכסף. אני יודע באיזה מלון התאכסן אבא אבן בפריז, ובאילו תנאים

השתכנו המשלחות האחרות. כשהיינו בפאריז שכרנו, לשם משרדינו, מחציתה של דירה פרטית, בעוד שמשלחות אחרות שכרו קומות שלטות של בתי-מלון ספוארים. בעצרת האחרונה בפאריז שכרנו חצי משרד של "אורט".

אשר למשכורת, הרי כדי לתת לכם דוגמה (אם כי אין לנו כל שאיפה להשתוות אתו) - השגריר האנגלי מקבל, בוסף על משכורתו, 80 אלף דולר לשנה תוספת אישית, להוצאות אישיות והחזקת הבית. השגריר שלנו מקבל בסך הכל משכורת של 15 אלף דולר, בתוספת של 3-4 מיליון דולר, כלומר, בסך הכל 18 אלף דולר לשנה.

אני בקרתי בבתי שגרירים בפריז. לא מדבר על בריטניה או אמריקה, אבל בתייהם של שגרירי יוגוסלביה או הודו, אין להשוות מבחינת פאר הדירה, את דירותיהם עם דירת השגריר שלנו. אבלנו שורר צנע טשי. במקומות בהם יש לנו בתיים, הרי או שניתנו לנו במתנה, או בתנאים נוחים מאוד.

אשר למספר העובדים בצירות, אתן לכם השוואה בין ישראל למצרים: ברוסא - המצרים מעסיקים 9 עובדים, ואנחנו - 6; בהאג - הם מעסיקים 5 עובדים, ואנחנו - 2; בשטוקהולם - הם 5, ואנחנו - 4; בברן הם 11 ואנחנו - 2; בהלסינקי - הם 4 ואנחנו - 1. במשרד החוץ בקריה עובדים כיום 310 איש; בשגרירות האסטרליה בתל-אביב - 180 איש. הרי רק כדי לבוא במגע עם אנשים אלה, להסביר להם לענות על שאלותיהם, לקחתם לטיול בארץ, להקפם באווירה מסוימת, יש צורך ביותר אנשים.

אנו יוצאים עכשיו מסוסקבה והרוסים יוצאים תל-אביב - אנשינו הם 9, והרוסים - 36.

אין התאמה בגודל הסגל או כרמת-ההיים, אבל בכל זאת חייבת להיות איזון מסגרת, לפיה אנו חייבים להיות.

עלי לציין כי חלה הגדלה לגמרי אוטומטית בנפח התקציב שלנו, על ידי שינוי שער החליפין. אנו מוציאים חלק לא קטן של תקציבנו במטבע הוץ, ולאחר שהאוצר החליט לחשב לנו את הלירה = דולאר מה-1 באפריל, הוא הגדיל בבת-אחת את הסכום בגיורת מכפליים.

היו"ר י. גורני:
מכיוון שקבענו פגישה מסוימת ל-12.30, אנו חייבים להפסיק עכשיו בנושא זה. אני מקווה ששר החוץ ועוזריו יסכימו לקיים אתנו פגישה בוספת, כדי לענות על שאלות חברי הוועדה, ולפלא את הפרטים החסרים.

הישיבה סגורה.

הישיבה נועלה בשעה 12.45.